

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра музично-практичної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № _____ від _____ 2018 р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ
підготовки магістра
Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
освітньої програми «Музичне мистецтво»

Програма навчальної дисципліни «Художня лабораторія виконавського мистецтва» підготовки магістра, 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», за освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво»

Розробник:, ст. викладач кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства, кандидат мистецтвознавства Марач О. М.

Рецензент: Драганчук Вікторія Миколаївна, доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства, кандидат мистецтвознавства

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії теорії мистецтв та виконавства

протокол № 2 від 20.09 2018р.

Завідувач кафедри: (Ігнатова Л.П.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету культури і мистецтв

протокол № 2 від 11.10 2018р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Каленчук О.М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» за освітньо-професійна програма «Музичне мистецтво» магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 210/7		Рік навчання 1-3
ІНДЗ: немає		Семестри 9, 10, 11
		Індивідуальні 76 год.
		Самостійна робота 122 год.
		Консультації 12 год.
	Форма контролю: екзамен (1, 2, 3 семестри)	

заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» за освітньо-професійна програма «Музичне мистецтво» магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 210/7		Рік навчання 1-3
ІНДЗ: немає		Семестри 9, 10, 11
		Індивідуальні 36 год.
		Самостійна робота 150 год.
		Консультації 24 год.
	Форма контролю: екзамен (1, 2, 3 семестри)	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Становлення нової освітньої системи в сучасній Україні потребує фахівців, що володіють знаннями кращих національних та зарубіжних музично - освітніх традицій. У «Концепції національного виховання» визначено основні положення виховної роботи в навчальних закладах відповідно до завдань відродження національної самосвідомості та культури в Україні, зокрема, оволодіння цінностями і знаннями світового та українського музичного мистецтва. Вивчення курсу «Хорове диригування» спирається на знання й уміння, набуті студентами при вивченні музикознавчих і виконавських дисциплін та спрямоване на підготовку та вдосконалення професійних можливостей майбутніх фахівців. Хорове диригування є основною фаховою дисципліною при підготовці викладача музичних дисциплін зі спеціальності «Музичне мистецтво».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи диригентської техніки, які закріплюються у практиці роботи з хоровим колективом чи

ансамблем. Зміст аудиторної роботи викладача зі студентом у процесі опанування курсу хорового диригування значною мірою визначається індивідуальними властивостями студента, а саме:

- характером особистості та рівнем професійної підготовки студента;
- рівнем інтелектуально-художнього розвитку майбутнього музиканта;
- рівнем теоретичної підготовки;
- особливостями уваги, сприймання, пам'яті, творчої фантазії та асоціативно-образного мислення.

Мета курсу – прищепити любов до диригентської діяльності та хорового співу, виховати художнє мислення, педагогічні здібності, навчити працювати з хоровою партитурою, і здійснювати інтерпретацію свого задуму різними засобами диригентської виразності у виконавській діяльності; розвинути професійні навички в об'ємі, необхідному для подальшої практичної роботи спеціалістів в якості диригента хору.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

- Розширення музичного світогляду, ознайомлення з кращими зразками української та зарубіжної музики, народною музичною творчістю.
- Розвиток навичок самостійної роботи над партитурою та з камертоном.
- Виконання хорової партитури.
- Володіння диригентською технікою, необхідною для практичної роботи з хором;
- Володіння широким спектром теоретичних знань, музично-теоретичним (форма твору, фактура, ритмічний та гармонічний аналіз), вокально-інтонаційним (голосоведення, звуковедення, класифікація та діапазони голосів) та художньо-виконавським (тип і вид хору, динамічний план, агогіка).

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лабораторні	Сам. роб.	Конс.
Змістовний модуль 1. Диригування хорових творів твору а cappella та з супроводом				
Тема 1. Диригування хорового твору а cappella.	32	10	2	20
Тема 2. Диригування хорового твору з супроводом	32	10	2	20
Тема 3. Диригування хорового твору а cappella.	19	8	1	10
Тема 4. Диригування хорового твору з супроводом	20	8	1	11
Всього за модулем	105	38	6	61
Змістовний модуль 2. Диригування хорових творів твору а cappella та з супроводом				
Тема 5. Диригування хорового твору а cappella.	32	10	2	20
Тема 6. Диригування хорового твору з супроводом	32	10	2	20
Тема 7. Диригування хорового твору а	19	8	1	10

cappella.				
Тема 8. Диригування хорового твору з супроводом	20	8	1	11
Всього за модулем	105	38	6	61
Всього	210	76	12	122

заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лабораторні	Сам. роб.	Конс.
Змістовний модуль 1. Диригування хорових творів твору а cappella та з супроводом				
Тема 1. Диригування хорового твору а cappella.	30	5	5	20
Тема 2. Диригування хорового твору з супроводом	31	5	6	20
Тема 3. Диригування хорового твору а cappella.	30	5	5	20
Тема 4. Диригування хорового твору з супроводом	24	3	6	15
Всього за модулем	105	18	22	75
Змістовний модуль 2. Диригування хорових творів твору а cappella та з супроводом				
Тема 5. Диригування хорового твору а cappella.	30	5	5	20
Тема 6. Диригування хорового твору з супроводом	31	5	6	20
Тема 7. Диригування хорового твору а cappella.	30	5	5	20
Тема 8. Диригування хорового твору з супроводом	24	3	6	15
Всього за модулем	105	18	22	75
Всього	210	36	24	150

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Важливе значення має організація індивідуальної та самостійної роботи студента. На кожному етапі навчання педагог повинен сприяти розширенню можливостей студента щодо самостійного опрацювання творів як чинника його творчого зростання. Задля цього до програми включено підготовку анотацій до виконуваних творів, виконання самостійно вивчених партитур та хорових партій творів а cappella, колоквиум. Колоквиум передбачає аналіз творчості композиторів, твори яких вивчаються, а також засвоєння тематичного матеріалу, передбаченого програмою.

Формування професійної майстерності майбутнього фахівця повинно відбуватись у нерозривній єдності художньої та технічної сторони виконавського мистецтва, що передбачає особливу увагу до вибору репертуару, його жанрової та стильової різноманітності. Визначаючи рівень складності музичних творів і рекомендуючи їх для вивчення у тому чи іншому семестрі, необхідно враховувати умовність подібного розподілу, пов'язану з відмінностями рівня попередньої фахової підготовки та музичного мислення студента. Пропонований перелік творів упорядкований за принципом поступового зростання їх інтелектуально-художньої та технічної складових,

скерований на виявлення виконавсько-інтерпретаторських можливостей студента у якнайширшому колі музичних стилів і жанрів.

Назви теми для самостійної роботи	Денна	Заочна
Тема 1. Диригування хорового твору а cappella.	20	20
Тема 2. Диригування хорового твору з супроводом	20	20
Тема 3. Диригування хорового твору а cappella.	10	20
Тема 4. Диригування хорового твору з супроводом	11	15
Тема 5. Диригування хорового твору а cappella.	20	20
Тема 6. Диригування хорового твору з супроводом	20	20
Тема 7. Диригування хорового твору а cappella.	10	20
Тема 8. Диригування хорового твору з супроводом	11	15
Всього	122	150

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна «Хорове диригування» оцінюється за модульно-рейтинговою системою, яка складається з 2 модулів у семестрі. Матеріал дисципліни протягом кожного семестру структурується на два змістові модулі, результати вивчення яких демонструються двічі за семестр під час модульного контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення індивідуальних занять і має за мету перевірку рівня практичної підготовленості студента. Поточний контроль реалізується у формі опитування, перевірки результатів виконання індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 40 балів.

Підсумковий модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульних контрольних робіт: диригування чотирьох різнохарактерних творів (по 2 в кожній МКР, один з яких з супроводом). Виконання на фортепіано партитури твору а cappella, що вивчається в даному семестрі, спів партій по нотах (сольфеджування та зі словами). Усна анотація до хорових творів, які вивчаються у даному семестрі (відомості про авторів, музично-теоретичний, вокально-інтонаційний та художньо-виконавський аналіз творів). Володіння камертоном. Колоквіум. Максимальний бал, отриманий за МКР становить 60 балів.

Таблиця 4

Поточний контроль (макс = 40 балів)				Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		МКР 1	МКР 2	100
T 1	T 2	T 3	T 4			

10	10	10	10	30	30	
----	----	----	----	----	----	--

Критерії оцінювання 1, 2 тем змістового модуля та МКР

10-9/30-27 балів – Досконале володіння диригентською технікою, згідно вимог даного курсу. Аналіз акордів, форми, фактури, трактування темпу твору та його агогіки. Повне розкриття диригентом змісту і характеру твору.

8/26-22 бали - Володіння мануальною технікою на достатньому рівні. Недостатнє орієнтування у формі, фактурі, характері твору. Деякі неточності у жестах при розкритті характеру твору, фразування, динамічних відтінків, звуковедення.

7-6/21-18 балів - Значні зауваження щодо техніки диригування. Диригентські жести не відповідають характеру виконуваних творів. Суттєві неточності щодо чистоти інтонування. Недостатнє вміння користуватись технічними прийомами для розкриття характеру, форми твору, фразування, динамічних відтінків.

5-4/17-11 балів - Поверхневі уміння і навички щодо техніки диригування. Нечисте інтонування хорових партій творів.

3-1/10-1 бал – Незадовільна техніка диригування. Незнання нотного тексту.

0/0 - Завдання не виконане.

Критерії оцінювання 3, 4 тем змістового модуля та МКР

10-9/30-27 балів - Бездоганна гра партитури на фортепіано. Високий рівень чистоти інтонування хорових партій. Досконале володіння камертоном. Досконале знання музично-теоретичного матеріалу, згідно вимог. Уміння аналізувати і узагальнювати теоретичні судження щодо особливостей художнього стилю композиторів, епох, жанрів. Відмінна робота з камертоном.

8/26-22 бали - Недостатній рівень виконання партитури на фортепіано та чистоти інтонування хорових партій. Недостатнє вміння аналізувати і узагальнювати особливості художнього стилю композиторів, епох, жанрів. Неточності у визначенні музичної термінології. Достатнє володіння камертоном.

7-6/21-18 балів - Виконання партитури на низькому рівні. Суттєві неточності щодо чистоти інтонування партій творів. Неповні відповіді на запитання щодо музично-теоретичного, вокально-інтонаційного та виконавського матеріалу стосовно виконуваних творів, диригентсько-хорових понять, музичної термінології. Невміння володіти камертоном.

5-4/17-11 балів - Незнання партитури. Невміння володіти камертоном. Значні неточності щодо чистоти інтонування. Відсутні навички аналізувати і узагальнювати події і явища, пов'язані з хоровим мистецтвом. Невміння сформулювати і висловити думку щодо творчого портрету та стилю композиторів, музично-теоретичного матеріалу.

3-1/10-1 бал - Незнання партитури. Невміння володіти камертоном. Відсутні теоретичні знання творчого портрету та стилю композиторів. Не дані відповіді

на запитання стосовно аналізу хорових партитур. Виявлення індіферентності, пасивності, безініціативності.

0/0 - Завдання не виконане.

В результаті сумування балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового контролю, студент отримує оцінку:

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Дуже добре	
75 - 81	C	Добре	
67 - 74	D	Задовільно	
60 - 66	E	Достатньо	
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Колесса Н.Ф. Основы техники дирижирования. – Музична Україна, 1981.
2. Дмитревський М. Хорознавство і керування хором. К., Держ.видав., 1961.
3. Чесноков П.Г. Хор и управление им. – М.: ГМИ, 1961.
4. Андреева Л.Методика викладання хорового диригування. М., Музика, 1969.
5. Мусин И. Техника дирижирования. - Ленинград: Музыка, 1967.
6. Канерштейн М. Питання диригування. М., Музика, 1972.
7. Равінов О. Методика хорового співу в школі. К., Музична Україна, 1971.
8. Разумний І. Посібник з диригування. К., Музична Україна, 1968.
- 9.Остроменський В. Сприйняття музики як педагогічна проблема.К., Музична Україна, 1975.
- 10.Остроменський В. Художньо-педагогічний аналіз музичних творів.- „Музична Україна”, Київ, 1969.
- 11.Методика аналізу хорових творів. Прикарпатський університет. Івано-франківськ, 1992.

12. Коломоєць О. М. Хорознавство / навч. Посібник для студ. Внз., М-во освіти і науки України.- К., Либідь, 2001.- 166с.
13. Хрестоматія по чтению хоровых партитур с сопровождением. Вып.2 Для хора сопровождении ф-но / Сост. Л. Андреева, В. Попов – М.: Музыка, 1972 – 394 с.
14. Очеретовская Н.Л. Содержание и форма в музыке. Учеб. пособие / Н.Л. Очеретовская – К.: Музична Україна, 1984 – 152с.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ТВОРІВ

Твори а cappella

1. М.Леонтович, сл. В.Сосюри. „Льодолом”.
2. Д.Бортнянський „Достойно есть”.
3. А.Лотті. „Miserere”.
4. Я.Степовий, сл. Т.Шевченка „Садок вишневий”.
5. І. Лабинський „Молитву пролию ко Господу”
6. М.Леонтович „Літні тони”
7. А.Ведель „Блажен муж”
8. М.Речкунов, сл. А.Фета „Осінь”
9. М.Пархаладзе „Озеро”
- 10.В.Тиможинський, сл. Лесі Українки „Моя одинокая зірка”
- 11.М.Вербицький „Хваліте Господа з небес”
- 12.М.Леонтович „Ой сивая зозуленька”
- 13.О.Львов „Вечери Твоя тайныя”
- 14.П. Чайковський сл. А.Плещеева „Осінь”
- 15.М.Леонтович „Ой зійшла зоря”
- 16.К.Пронак „Море”
17. В.І. Іконник, сл. Т.Г. Шевченка „Сонце заходить”
- 18.Обр. О. Некрасова „Весна наша з квітками”

Твори з супроводом

1. С.Гулак-Артемівський арія Андрія з хором з опери „Запорожець за Дунаєм”
2. О.Олександров, сл. О.Количева „Поема про Україну”
3. Ф.Шуберт хор з месси G-Dur “Kyrie”.
4. А. Вівальді „Gloria” I частита.
5. Й.Гайдн „O Sanna in exelsis” з месси G-Dur
6. Б.Сметана хор „Как же нам не веселиться” з опери „Продана наречена”
7. Л.Ревуцький, сл. Т.Шевченка „Ой чого ти почорніло”
8. Г.Гладкий, обр. Л.Ревуцького „Заповіт”
9. К.Данькевич, хор „Чорний крук” з опери „Богдан Хмельницький”
- 10.К.Каччіні „Ave Maria”
- 11.М. Веринівський „Ой гоц, там так”
- 12.П.Чесноков „Яблоня”
- 13.М. Лисенко, хор „Ой надіну черевики” з опери „Чорноморці”
- 14.В. Моцарт Реквієм, ч.№2 „Dies irae”
- 15.Л.Ревуцький, сл. Т.Шевченка, кантата „Хустина”
- 16.К.Стеценко, сл. Т.Шевченка, кантата „Рано вранці новобранці”